

7-қисм

Кўнгилдагидек турмуш ўртоқ танлаш

Барча ҳамдлар Бутун Оламларнинг Парвардигори, Марҳаматли ва дуоларни қабул қилувчи бўлган Зот, Аллоҳга бўлсин ва бизнинг энг сеvimли Пайғамбаримиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламга, оиласига ва асҳобларига Аллоҳнинг саломи, салоти ва розилиги бўлсин!

Бизнинг асримизда никоҳ ҳақида сўз кетганда мусулмонларни ваҳима босадиган бўлиб қолди; никоҳни белгилаш, “энг афзал” жуфт топиш, никоҳнинг молиявий оғирлиги қанча экани ва шу кабилар ҳаёлларни банд қилиб қўяди. Аслида эса, Ислом мана шу муаммоларнинг ечими бўлиб келган. Афсуски, ҳали ҳам миллий урф-одатларимизни Ислом билан аралаштириб келмоқдамиз. Шунинг учун уйланиш эркак кишига роҳат берувчи, ўзига тортувчи амал бўлиш ўрнига энг катта ташвишга айланиб қолмоқда.

Бутунлай бузилган “эркин ҳаёт кечирish” деб мақтаётганлари ғарб жамиятида ёш мусулмонлар аёллар билан аралшиб юриш, юзма-юз бўлиш ва тўқнашишга мажбур бўлиш каби синов ва фитналарга дучор бўлмоқдалар. У, кўчада, матбуотда ва иш жойларида ўзига қарата отилаётган бундай васваса, фитналарга қарши ҳар доим курашмоғи керак бўлади. Мана шу ҳолатда Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: «Эй йигитлар, ким уйланиш сарф-харжатларига қодир бўлса уйлансин. Чунки у кўзни тўсувчи олатни сақловчи олатдир. Ким қодир бўлмаса рўза тутсин. Зеро рўза у учун ахталикдир.» (Яъни ҳаромга тушиб қолишдан ҳимоядир)-деб марҳамат қилганлар.

Никоҳ (уйланиш) тоғрисида жиддий ўйлаб кўриладиган бўлса,

Ислом Нури

биринчи ўринда ўзингизга қуйидаги саволларни беришингиз керак; қанақа аёлни хоҳлайсиз? Исломий ва тинч оила барпо қилиш учун аёлнинг сифатлари қандай бўлиши керак ва уни сиз қандай биласиз?

Биз Аллоҳ таоло ва Унинг расули Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг маслаҳатларига амал қилсак фақатгина муваффақиятга эришамиз.

Кимга уйланиш керак

Қандай аёлни излаш кераклиги Исломда очиқ-равшан кўрсатилган. Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Аёл кишига 4 сабабдан бири туфайли уйланилади: Бойлиги, насаби, ҳусни ёки дини учун. Шундай экан, сен диндорига уйланишга ҳаракат қил, барака топгур”-деб марҳамат қилганлар.

Биз қандай жуфт танлашимиз кераклигини бу ҳадис алоҳида таъкидлаган. Агар биз аёлга у диндор, солиҳа бўлгани учун эмас, балки бошқа хусусияти учун уйлансак, бизнинг бу никоҳимиз ачинарли ҳолатларга олиб келади. Ҳақиқатан ҳам, ҳусн во жозибадорликдан юз ўгириш қийин, аммо чирой абадий турадиган нарса эмас ва у аёлнинг итоатгўй ва диндор эканлигига кафолат бера олмаймиз.

Бошқа бир ҳадисда Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Бутун дунё (инсонга) берилган неъматдир ва дунё матоларининг энг яхшиси солиҳа аёлдир”, -деб марҳамат қилганлар. Тасаввур қилинг! Дунёдаги ҳеч бир нарса солиҳа аёлчалик қадрга эга эмас! Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам энг яхши кўрадиган уч нарсаларидан бири солиҳа аёл эканини таъкидлаганлар ва бу Росулulloҳ соллаллоҳу

Ислом Нури

алайҳи ва саллам томонидан кўп марта таъкидланган. Қуйидаги оят нозил бўлганда: “Эй иймон келтирганлар! (Аҳли китоблар ичидаги) уламо ва роҳибларнинг кўпчилиги одамларнинг молларини ноҳақлик билан ейдилар ва (одамларни) Аллоҳ йўлидан тўсадилар. Олтин-кумушни кон (махфий хазина) қилиб олиб, уларни Аллоҳ йўлида сарф қилмайдиганларга аламли азоб “хушхабар”ини беринг! (Ўша олтин-кумушлар) жаҳаннам ўтида қизитилиб, улар билан пешоналари, ёнлари ва орқалари куйдирилган куни: “Бу ўзларингиз учун сақлаган хазинангиздир. Сақалаган хазинангиз (мазаси)ни тотинглар” (дейилади)” (Тавба:34-35). Умар розияллоҳу анҳу Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламнинг ҳузурларига келиб бу оят саҳобаларнинг миясига қаттиқ ўрнашиб қолганини билдирдилар. Шунда Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам хазина қилиб йиғиладиган нарсаларнинг энг яхшиси, қараганда кўзни қувонтирадиган, севимли аёл эканини айтганлар. Умар розияллоҳу анҳу Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан хазина қилиниши керак бўлган нарсаларнинг энг яхшиси ҳақида сўраганларида, Росулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Аллоҳга шукр қилувчи қалб, Аллоҳни ёдда тутувчи (зикр қилувчи) тил ва охират ишларида ёрдам берувчи мўмина аёлга эга бўлишингиз”, -деб жавоб берганлар. Аллоҳ наздида солиҳа аёл қандай қадрга эга эканига бир назар солинг! Шундай аёлсиз киши қандай ҳаёт кечиради?!

Солиҳа аёлнинг сифатлари

Аллоҳ таоло Қуръонда Ўзи яхши кўрган сифатларни баён қилиб қўйган ва ҳадисларда солиҳа аёлнинг бир қанча ҳақиқий солиҳа эканини билдирувчи сифатлари саналган.

Қуйидаги оятларда солиҳа аёлнинг сифатлари берилган, шунинг учун

Ислом Нури

бу сифатларни яхшилаб ўрганиб билиб олинг:

“Покиза аёллар покиза эрлар учундир, покиза эрлар покиза аёллар учундир” (Нур: 26).

“(Аёллар ичида) солиҳалари – бу (Аллоҳга) итоатли, ғойбга Аллоҳ сақлаганича ҳимоятли (яъни, эрларнинг сирлари, мулклари ва обрўларини сақловчи)лардир». (Нисо: 34).

“Эҳтимол Парвардигори – агар у сизларни талоқ қилса – унга сизлардан яхшироқ жуфтларни – муслима, мўмина (Аллоҳ ва Унинг росулига) итоат этувчи, тавба-тазарру қилувчи, обида (мудом Аллоҳ йўлида) юрувчи жувон ва қизларни алмаштириб берур». (Таҳрим:5) Аҳзоб сурасида Аллоҳ таоло яхши кўрган сифатлар санаб ўтилган. Мазкур сифатлар ҳар бир муслим ва муслимага зарур. Шунинг учун қадрли биродарим, жуфтингизни қуйидаги сифатларга кўра танланг:

- Муслима;
- Иймонли (тўғри ақидали);
- Суюкли;
- Ҳақгўй;
- Сабр-тоқатли;
- Камтарин;
- Қўли очик;
- Рўзадор;
- Иффатли;
- Доим Аллоҳга ҳамд айтиш билан банд бўлган аёл;

Энг афзал тўрт аёлдан бири Марям алайҳас-салом ўзининг диний сифатлари билан Аллоҳга суюмли бўлган: “Фаришталар Марямга: “Эй

Ислом Нури

Марям, Аллоҳ сени (фазли учун) танлаб олди ва (ёмон ишлардан) поклади ҳамда сени бутун олам аёлларидан мумтоз этди. Эй Марям, Роббингга итоат эт сажда қил ва рукуъ қилувчилар билан бирга рукуъ (яъни ибодат) қил!"- деганларини эсланг». (Оли Имрон: 42-43)

Яна бир улуғ аёл Фиръавннинг аёли эди: “Аллоҳ иймон келтирган зотлар ҳақида Фиръавннинг аёлини мисол келтирди. Ўшанда у: “Эй роббим, ўзинг мен учун ҳузурингда – жаннатда бир уй бино қилгин, менга Фиръавн ва унинг қилмишидан нажот бергин ва мени золимлар қавмидан халос этгин”, деди”. (Таҳрим:11).

Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам ўз аёлларини диний сифатлари учун севганлар. Оиша розияллоҳу анҳо онамиз Зайнаб розияллоҳу анҳо онамизнинг чиройли сифатлари ҳақида шундай ривоят қилганлар: “Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам наздиларида мен билан Зайнабнинг дажаларимиз тенг эди. Динга содиқлик, солиҳалик, ҳар доим Аллоҳни ёдда тутишлик (зикр қилиш), ҳақгўйлик, қон-қариндошлардан хабар олиш, саҳийлик ва ҳаётий амалларда (кундалик ҳаётда) тежамкорлик ва кўп садақа беришда Зайнабдан ўтадиган ва мана шунинг учун Аллоҳга ундан кўра яқинроқ бўлган аёлни кўрмадим».

Сиз бундай аёлни ҳозир топиб бўлмайдиган деб умидсиз бўлманг. Ислом ҳақиқат билан шуғулланади ҳаёлот билан эмас. Комила аёл ўз-ўзидан вужудга келмайди. “Агар уларни ёмон кўрсангизлар, (билиб қўйинки,) балким сизлар ёмон кўрган нарсада Аллоҳ (сизлар учун) кўпгина яхшилик пайдо қилур». (Нисо: 14).

Унинг ким эканини билиш

Ислом Нури

Солиҳа аёлни топишнинг икки йўл бор. Биринчиси: ўзингизнинг баҳолай олишингиз. “Нур” сурасида, Аллоҳ таоло мўмина аёллардан “Мўмина аёлларга ҳам айтинг, кўзларини (номахрам эркакларга тикишдан) тўссинлар ва авратларини (ҳаромдан) сақласинлар ҳамда кўриниб тургандан бошқа зеб-зийнатларини (яъни, устларидаги либосларидан бошқа зеб-зийнатларини номахрамларга) кўрсатмасинлар ва кўкракларини рўмоллари билан тўссинлар” (Нур:31) деб талаб қилди. Агар аёлнинг авратини сақлаётганини, юриш-туришида очиқ эмаслигини (эркаклар ёнида овозини пасайтириш), гўзаллигини яширишга ҳаракат қилувчи эканини сезсангиз, унда бу аёл қимматбаҳо сифатлар эгаси эканини биласиз. Аёлнинг ҳаёсизларча муомала қилаётганини, ҳижобга эътиборсиз эканини, эркаклар билан бемалол, тортинмасдан гаплашаётганини кўрсангиз, ундан ўзингизни узоқроқ тутинг, тезроқ узоқлашинг! Аминманки, уйланганингиздан сўнг хотинингиз ўз севгисини фақат сизгагина (Аллоҳ ва расулига бўлган муҳаббатдан ташқари) бағишлашини хоҳлайсиз, бошқа ўнлаб “энг яхши дўслар”ига эмас албатта.

Оддийгина баҳолаш билан унинг табиати тўғрисида умумий тасаввурга эга бўласиз; гаплашаётганда ўзини қандай тутиши, кўзини қаерга тикаётгани, кийиниши, вақтини нимага сарфлаши ва бошқалар. Кўпроқ энг кучли томонларини изланг ва заиф томонларига катта эътибор берманг.

Унинг ҳатти-ҳаракатларини таъқиб қилиш учун махсус бир кузатувчи қўйиб ёки унинг “ёндафтар”ларини ўқиб ундаги ўзингиз хоҳлаган барча нарсани кўришингиз мумкин, аммо эй қадрли биродарим, энг муҳими, ҳали қалбининг қандай ва нима қилмоқчи эканини ҳеч ким билмайди. Кейичалик унинг бадхулқ ёки яна ҳам солиҳа бўлиб

Ислом Нури

қолишини ҳеч ким билмайди! Сизлар бир-бирингизга мос эканингизни ва тинч-осуда, бахтли ҳаёт кечириб кетишларингни ҳеч ким билмайди. Фақат ва фақат Ёлғиз Аллоҳ билади.

Аллоҳга таваккул қилинг

Биз динга ўзини бағишлаган, одобли, хулқи гўзал аёл қидирамиз. Бироқ биз фақат шу билан ўзимизни (бир-биримизни) никоҳ билан боғлашга ҳаракат қилсак, муваффақиятга эриша олмаслигимиз мумкин. Чунки биз ғойбни билмаймиз .

Аллоҳ таоло Ўзига таваккул қилиб суянган бандаларини яхши кўради. Биз уйланмоқчи бўлганимизда бу амалимиз Аллоҳга бўлган ихлосимизни ва Унинг чексиз илм ва ҳикматини қай даражада билишимизни шундоқ кўрсатиб беради.

Ислом уй мисолига ўхшайди. Менинг фикримча, уйни лойсиз ушлаб туриш мумкин бўлмаганидек Аллоҳга таваккулсиз Ислом бўлмайди.

Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоху анҳудан ривоят қилинган саҳиҳ ҳадисда Росулulloҳ соллаллоху алайҳи ва саллам асхобларга уларнинг ҳаётларига таъсир кўрсатадиган, қилмоқчи бўлган ҳар бир ишларида Аллоҳдан яхшилик сўрашни Қуръондан таълим берганларидек таълим берганликлари баён қилинган. Росулulloҳ соллаллоху алайҳи ва саллам: “Маълум бир вазиятда нима қилишни билмай иккиланиб турганларингда фарздан ташқари икки ракат нафл намоз ўқинглар ва истихора дуосини ўқинглар”, -деганлар:

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَىٰ سَائِرِ الْمُرْسَلِينَ
وَصَلِّ عَلَىٰ سَائِرِ الْمُرْسَلِينَ
وَصَلِّ عَلَىٰ سَائِرِ الْمُرْسَلِينَ

Ислом Нури

бўлса ҳам, менга яхшиликни тақдир айла. Сўнг мени бу яхшилик билан рози қил.» Имом Бухорий ривояти.

Мен баъзиларнинг бу дуога эътиборсиз назар билан қарашларидан ажабланаман. Биз ожиз инсонмиз. Зўрға тирикчилик ўтказа олишимизга яраша илмимиз бор, холос. Шундай экан нимага Аллоҳга қайтмаймиз ва муҳтож бўлганимизда ҳам Унинг мукаммал ёрдамини сўрамаймиз. Аллоҳ таоло бандаларининг ҳидоят ва яхшилик учун қилган дуоларини қабул қилади.

Кўпчилик Истихора тўғрисида нотўғри фикрда. Улар истихора дуосини ўқийдилар-да келажақдаги аёлини тушларида кўриш ва шу каби ғалати ҳаёллар билан шошиб ўринларига ётадилар. Бу эса намознинг асл мақсади эмас.

Истихоранинг натижаси турли шаклларда билиниши мумкин. Аввало, ичингиздан келаётган нарсага амал қилинг, яъни ҳозир ҳақиқатдан ҳам шу амални қилишга сизда иштиёқ бўляптими ёки йўқми? Шу билан бирга, ҳодисалар сизга нисбатан манфий ёки мусбатга ўзгараётганига катта эътибор беринг ва ниҳоят, баъзан Аллоҳ субҳонаху ва таоло томонидан неъмат сифатида бир туш билан сийланишингиз мумкин. Шунингдан чиқармангки, Истихоранинг натижасини таъқиб қилишингиз керак. Акс ҳолда ўзингиз муҳтож бўлиб Аллоҳдан сўраган нарсангизга, Аллоҳнинг ҳидояти ва яхшилигига қарши чиққандек бўлиб қоласиз. Миянгни бутунлай тозалаб ташланг, унда аввалдан мўлжаллаб юрган нарсаларингиз (ўрнашиб) қолмасин. Сўнг натижаларни рози бўлган ҳолда таъқиб қилинг. Агар яхши натажаларга эришсангиз, Аллоҳ мени яхшиликка муваффақ қилибди, деб хурсанд бўлинг. Акс ҳолда сиздан ишингизнинг ёмонлигини бургани учун Аллоҳга ҳамд айтинг.

Ислом Нури

Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Зайнаб розияллоҳу анҳога совчи юборганларида Зайнаб розияллоҳу анҳо бу таклифни рад этган ва Аллоҳга топширганини билдириб: “Парвардигоримнинг хоҳишини билмагунимча ҳеч нарса қила олмайман”, - деган. Аллоҳ таоло дуоларни қабул қилувчидир. Унинг ёрдам сўраб қилган илтижоларини эшитди ва никоҳни қўллаб-қувватловчи оят нозил бўлди. Росулуллоҳдек зотдан бўлган таклифни рад этганидан ўзимизни йўқотиб қўйишимиз мумкин, аммо у никоҳнинг қанчалик муваффақиятли бўлишини ёлғиз Аллоҳгина билишини кўрсатиб берди, холос. Бу амалининг мукофоти сифатида ушбу никоҳни маъқулловчи жавоб муқаддас китобимиз - Қуръони Каримда абадул-абад тиловат қилинадиган бўлди.

Росулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Оиша розияллоҳу анҳога: “Мен сизни уч кеча бир фаришта ипак либосда менга олиб келиб: “Марҳамат, бу сенинг хотининг”, - деганини ва юзингни очганимда бу сиз эканингизни тушимда кўрдим. Шундан сўнг мен: “Агар бу Аллоҳдан бўлса, У зот буни рўёбга чиқаради”, - дедим, - деган эдилар.

Уйланиш жиддий масала бўлиб тўғри ёндашишни талаб қилади. Агар уйланиш иймонимизнинг ярмини тўлдирса, энг яхши яримни ким хоҳламайди?! Агар аёлга нотўғри сабаблар билан уйланилса, бу фақатгина бир мусулмон оиланинг заифлашувига олиб келади. У сизнинг умр йўлдошингиз ва фарзандларингизнинг онаси ва тарбияловчиси эканини яхшилаб ўйлаб кўринг. Унга дунёвий бойлиги учун эмас, балки ундаги Исломий илм ва ҳикмат учун уйланинг. Дунёвий бойлиги учун уйлансангиз унинг обрўси бу дунёдадир. Шунинг учун Аллоҳ ҳузурида обрўси боридан танланг. Ҳусн бу юзакидир, аммо иймон гўзаллиги чексиздир.

Ислом Нури

Аллоҳдан аёл сўраётганингизда, бизга буюрилгани каби, Унга ўзининг энг гўзал Исмлари билан мурожат қилинг: “Аллоҳнинг гўзал исмлари бордир. Бас Уни ўша Исмлар билан чорланглар”

Севимли, солиҳа жуфт сўранг, шоят ўшанда: “Парвардигоро, хотинларимиздан ва зурриётларимиздан бизларга кўз қувончини бахш эт ва бизларни тақводорларга пешво қилгин». (Фурқон, 74) деб дуо қилувчилардан бўлсангиз.

Аллоҳга таваккул қилинг дейишдан бошқа хулоса келтира олмайман. Аллоҳнинг биз учун битиб қўйган тақдирига ва Унинг бизга ёрдам беришига ишонишингиз ва Унга суянишингиз шарт. Аллоҳ таоло айтади: “(Бирор ишга) азму қарор қилсангиз Аллоҳга таваккул қилинг! Аллоҳ таваккул қилувчиларни севади». (Оли Имрон: 159).

»Сиздан (Эй Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи ва саллам), бандаларим Мен ҳақимда сўрасалар, Мен уларга яқинман. Менга дуо қилган пайтларида дуогўйларнинг дуосини ижобат қиламан. Бас, улар ҳам Менинг (даъватларимни) ижобат (қабул) этиб, Менга иймон келтирсинлар, шояд шунда тўғри йўлга тушсалар». (Бақара: 186).